

Watson- Glaser Ele?tirel Ak?l Yürütme Gücü Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Watson- Glaser Ele?tirel Ak?l Yürütme Gücü Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32584>

Özet

Watson-Glaser Ele?tirel Ak?l Yürütme Gücü Ölçe?i (WG-EAYT), bireylerin **ele?tirel dü?ünme** yeteneklerini ölçmek üzere tasarlanm?? yayg?n olarak kullan?lan bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle **ç?karsama**, varsay?mlar?n fark?na varma, tümdengelim, yorumlama ve kar?? görüşlerin de?erlendirilmesi gibi ele?tirel dü?ünmenin be? temel bile?enini de?erlendirmeyi hedefler. Vural ve Kutlu (2004) taraf?ndan yürütülen bu spesifik çal??ma, ölçe?in Türkiye'deki bir örneklem üzerindeki psikometrik özelliklerini, özellikle güvenilirlik ve geçerlik kan?tlar?n? incelemeye odaklanm??tır. Ölçek, toplam 40 maddeden olu?maktadır ve bu çal??ma kapsam?nda elde edilen iç tutarlılık katsayılar?n?n düşük oldu?u rapor edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Ele?tirel Dü?ünme, Watson-Glaser Ele?tirel Ak?l Yürütme Gücü Ölçe?i, Psikometri, Güvenirlik, Geçerlik, Temel Bile?enler Analizi, Türkiye Adaptasyonu

Yazarlar

Ruken Akar Vural, Y. D. D. O. Kutlu

Amaç

Watson-Glaser Ele?tirel Ak?l Yürütme Gücü Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin mant?ksal argümanlar? analiz etme, de?erlendirme ve uygun sonuçlara varma becerilerini kapsayan **ele?tirel ak?l yürütme** yeteneklerini nicel olarak ölçmektir. Bu beceriler, akademik ve profesyonel ba?ar?n?n önemli belirleyicileri aras?nda kabul edilmektedir.

Vural ve Kutlu (2004) çal??mas?n?n özel amacı ise, ölçe?in Türkçe Form S versiyonunun Türk üniversite ö?rencileri popülasyonunda kullan?ma uygunlu?unu belirlemek amacıyla güvenilirlik ve geçerlik çal??malar?n? gerçekle?tirmektir. Çal??ma, özellikle iç tutarlılık düzeylerini ve akademik ba?ar? ile olan ili?kisini incelemiştir.

Yap?

Ölçek, **ele?tirel ak?l yürütme** (Critical Reasoning) yap?s?n? be? alt bile?en üzerinden ölçmektedir. Bu be? alt ölçek, ele?tirel dü?ünme sürecinin farklı a?amalar?n? temsil eder ve bireyin karma??k problemleri çözme yetene?ine katkıda bulunur.

Ç?karsama (Inference)

Varsay?mlar?n Fark?na Varma (Recognition of Assumptions)

Tümdengelim (Deduction)

Yorumlama (Interpretation)

Kar?? Görü?lerin De?erlendirilmesi (Evaluation of Arguments)

Bu be? alt ölçek bir araya gelerek, bireyin bir metni veya durumu ne kadar mant?ksal ve yans?t?c? bir ?ekilde de?erlendirebildi?ini ortaya koymaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar? kapsam?nda çe?itli istatistiksel analizler gerçekleştirilmi?tir. Maddelerin toplam puanla ve alt testlerle olan korelasyonlar? incelenmi? ve tüm alt testlerin toplam puanla korelasyonlar?nın orta düzeyde (.11 ile .18 arası) oldu?u tespit edilmi?tir.

Ayr?ca, halihaz?r geçerli?e (Concurrent Validity) ili?kin kan?tlar elde edilmi?tir. Bu bağlamda, öğrencilerin Birinci Dönem sonu ba?ar? ortalamalar? ile WG-EAYT Form S'den ald?klar? puanlar arasındaki ili?ki Pearson Momentler Çarp?m? Korelasyon Tekni?i kullan?larak hesaplanm??tır. Birinci Dönem sonu genel akademik ba?ar? arasındaki ili?ki ($r=.23$) anlamlı bulunmuştur, bu da ölçek puanlarının öğrencilerin mevcut akademik performanslarıyla pozitif yönde ili?kili oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsay?s? kullan?larak yapılm??tır. Elde edilen genel Cronbach Alfa iç tutarlılık katsay?s? .16 düzeyinde olup, bu de?er ölçe?in bu örnekteki iç tutarlılık düzeyi düşük oldu?unu işaret etmektedir.

Alt testler için elde edilen iç tutarlılık katsayılar? da genel olarak düşük bulunmuştur. Bu katsayılar, alt ölçeklerin kendi içlerindeki maddeler arasında yeterli düzeyde homojenlik bulunmadığını düşündürmektedir.

Ç?karsama Alt Ölçe?i: .09

Varsayımların Fark?na Varma Alt Ölçe?i: .14

Yorumlama Alt Ölçe?i: .22

Tümdengelim Alt Ölçe?i: .28

Kar?? Görü?lerin De?erlendirilmesi Alt Ölçe?i: .28

Faktör Analizi

Ölçe?in yapı geçerli?ini incelemek amacıyla **Temel Bile?enler Faktör Analizi** (Principal Components Factor Analysis) uygulanm??tır. Bu analiz, özellikle dikotomik maddelerden oluşan testler için uygun olan **tetrakorik korelasyon** matrisine dayalı olarak gerçekleştirilmi?tir.

Faktör analizi sonuçları, ölçe?in teorik yap?s?nın incelenmesine olanak tanım??tır. Faktör

yap?s? ve yükleri, ölçe?in ele?tirel dü?ünmenin teorik olarak ayr?lan be? alt boyutunu ne ölçüde temsil etti?ini anlamak için kritik bir ad?m olmu?tur.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme/Uyarlama Çal??mas? (Orijinali 1940'larda Goodwin Watson ve Edward Glaser taraf?ndan geli?tirilmis?tir.)

Format: 40 maddeden olu?maktadır. (Tipik olarak çoktan seçmeli veya dikotomik yan?t format?ndadır.)

Derecelendirme: Veri yok (Orijinal test genellikle do?ru/yanl?? veya geçerli/geçersiz gibi dikotomik puanlama kullan?r.)

Mevcut Diller: Türkçe (Bu çal??mada kullan?lan Form S)

Popülasyon Grubu: Üniversite Ö?rencileri

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Üniversite ö?rencisi ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Vural ve Kutlu (2004) çal??mas? kapsam?nda Türk üniversite ö?rencileri üzerinde uygulanm??t?r.

Test Metodolojisi: Psikometrik analizler, tetrakorik korelasyon matrisi kullan?larak Temel Bile?enler Faktör Analizi ve iç tutarlılık için Cronbach Alfa hesaplamalar?n? içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Ele?tirel Ak?l Yürütme, Watson-Glaser, Ç?karsama, Tümdengelim, **Güvenirlik**, **Geçerlik**, Tetrakorik Korelasyon, Psikometri

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ruken Akar Vural

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri yok

Kurum E-posta Adresleri: Veri yok

Yaz??ma Adresi: Veri yok

Şzinler, Ücretler ve Uygulama Y?li?

Ölçe?in orijinali Pearson Assessment taraf?ndan ticarile?tirilm? olup, kullan?m için genellikle izin ve ücret gerekmektedir. Ancak bu çal??ma, 2004 y?l?nda yay?mlanm?? akademik bir güvenilirlik çal??mas?n? temel almaktadır. Çal??man?n referans y?l? 2004'tür.

Kaynaklar

Vural, A. G. R. A. ve Kutlu, Y. D. D. O. (2004). Ele?tirel dü?ünme: ölçme araçlar?n?n incelenmesi ve bir güvenilirlik çal??mas?. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2), 189-200. (Makale Linki: dergipark.ulakbim.gov.tr)

Bu çal??man?n orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [elestirel-dusunme-olcme-araclarinin-incelenmesi-ve-bir-guvenirlik-calismasi-toad.pdf](http://dergipark.ulakbim.gov.tr/elestirel-dusunme-olcme-araclarinin-incelenmesi-ve-bir-guvenirlik-calismasi-toad.pdf)

Watson- Glaser Ele?tirel Ak?l Yürütme Gücü Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r; sadece toplam madde say?s? (40) belirtilmi?tir.

40 maddeden olumaktadır.